

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-01-05

Diarienummer N166-0792/22

Handläggare

Alexis Ljungkvist, Elisabeth H Johansson,

Martina Lundgren

Telefon: 031-365 00 00

E-post: elisabeth.h.johansson@socialhisingen.goteborg.se

Svar på yrkande från M och L angående Redovisning av uppdrag avseende statistik och åtgärder med anledning av platsbrist inom SiS

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Hisingen förklarar uppdraget 2022-08-30 § 207 som fullgjort.

Sammanfattning

Socialnämnd Hisingen beslöt den 30 augusti 2022 att, i enlighet med yrkande från Liberalerna och Moderaterna, ge förvaltningen i uppdrag att försäkra sig om att avvikelser och andra nödvändiga åtgärder har gjorts i de fall vårdbehov genom SiS inte kunnat tillgodoses samt att tillsammans med de andra socialnämnderna ta fram statistik och systematisk uppföljning avseende rymningar från SiS och HVB.

När SiS inte lever upp till kravet att omedelbart anvisa plats föreligger en risk att barnet/den unge inte får sina vårdbehov tillgodosedda. Förvaltningen vidtar åtgärder i form av synpunkter till SPINK och avvikelser görs. Barnet/den unge placeras i annan vårdform som i så stor utsträckning som möjligt motsvarar behoven. Antal rymningar från SiS och HVB i ärenden där den ungen fått plats på SiS kommer att följas i ordinarie verksamhetsuppföljning.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Platsbristen inom SiS kan i det korta perspektivet innebära lägre kostnader för köpt vård för förvaltningen, då barnet eller den unge placeras i hemmet alternativt på HVB, där placeringskostnaden i regel är lägre.

I ett längre perspektiv finns det dock en risk för att samhällets kostnader istället blir högre. När en individ inte får rätt vård i rätt tid riskerar den negativa utvecklingen fortsätta och problemen att tillta och med det följer sannolikt att de totala kostnaderna för samhället ökar.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Socialnämnden ska medverka till att barn och unga får god vård och fostran och i övrigt gynnsamma uppväxtförhållanden. Den vård som barnet/ den unge får ska svara mot barnets/ den unges specifika behov av stöd och hjälp.

Barn och unga som vårdas inom SiS har ofta mycket svåra problem och stora vårdbehov. Utagerande beteende, våld, missbruk och kriminellt beteende är vanliga orsaker till placering. För unga som är placerade på SiS med stöd av LVU har personalen rätt att i vissa situationer använda tvångsåtgärder, så kallade särskilda befogenheter. Särskilda befogenheter innebär att personalen har rätt att hindra den unge att lämna ungdomshemmet. Det kan också innebära att personalen har rätt att förbjuda elektroniska kommunikationstjänster från att användas eller förbjuda vissa besök.

Vid platsbrist på SiS får socialnämnden placera barn i hem för vård eller boende (HVB) som inte har särskilda befogenheter, vilket innebär att barn och unga som har behov av dessa begränsningar inte erhåller vård som motsvarar behoven. Eftersom personal på HVB inte har samma typ av befogenheter för att hålla kvar den unge på hemmet kan det medföra högre antal rymningar. Vid upprepade rymningar förlorar den enskilde kontinuitet i sin behandling. Sammantaget innebär det att barnet eller den unge inte får rätt stöd eller hjälp och därmed riskeras den enskildes hälsa och utveckling.

Samverkan

Information har skett på förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 21 februari 2023.

Bilagor

1. Yrkande från (L) (M) SN Hisingen angående konsekvenserna av SiS platsbrist, till nämndsammanträdet 2022-08-30
2. Protokollsutdrag SN Hisingen 2022-08-30 § 207 Yrkande från (L) (M) SN Hisingen angående konsekvenserna av SiS platsbrist

Ärendet

Socialnämnd Hisingen har att ta ställning till förvaltningens redogörelse för arbetet med uppdraget att försäkra sig om att avvikelser och andra nödvändiga åtgärder har gjorts i de fall vårdbehov genom SiS inte kunnat tillgodoses samt att tillsammans med de andra socialnämnderna ta fram statistik och systematisk uppföljning avseende rymningar från SiS och HVB.

Beskrivning av ärendet

I juni 2022 meddelade Statens institutionsstyrelse (SiS) att man inte kunde leva upp till kravet att omedelbart anvisa plats utifrån barnens och ungdomarnas behov och socialtjänstens efterfrågan.

Socialnämnd Hisingen beslöt den 30 augusti 2022 att, i enlighet med yrkande från Liberalerna och Moderaterna, ge förvaltningen i uppdrag att försäkra sig om att avvikelser och andra nödvändiga åtgärder har gjorts i de fall vårdbehov genom SiS inte kunnat tillgodoses samt att tillsammans med de andra socialnämnderna ta fram statistik och systematisk uppföljning avseende rymningar från SiS och HVB.

Förvaltningen redovisar här antal ärenden där SiS, under november och december 2022, inte anvisat plats efter ansökan från förvaltningen, vidtagna åtgärder med anledning av detta samt antal rymningar.

Situationen på SiS

Den 21 juni 2022 skriver SiS på sin hemsida

SiS kan idag inte leva upp till kravet att omedelbart anvisa plats utifrån barnens och ungdomarnas behov och socialtjänstens efterfrågan.

Anledning till den uppkomna platsbristen beskrevs av SiS främst bero på att man tvingats reducera antalet platser på flera ungdomshem på grund av personalbrist och svårigheter att rekrytera medarbetare med rätt kompetens. Dessutom finns problem med lokaler som är i behov av renovering. Ytterligare ett skäl anges vara att några avdelningar har reducerad kapacitet på grund av placerade ungdomar med extraordinärt stort vårdbehov. Den uppkomna situationen kan få allvarliga konsekvenser då den kan innebära att socialtjänsten inte kan fullfölja sitt uppdrag. Med anledning av den uppkomna situationen upprättade SiS en nationell stabsorganisation i syfte att stödja och förbättra den rådande platssituationen.

Statistik och åtgärder

Statistik över antal tillfällen när SiS inte levtt upp till sitt uppdrag att vid behov anvisa plats samt över antal rymningar kan inte tas fram via verksamhetssystemet Treserva utan kräver manuell hantering. Önskvärt vore att i Treservas avvikelsemodul lägga till områden där dessa avvikelser kunde läggas in. Därmed skulle det bli möjligt att enkelt hämta ut uppgifterna och de skulle i högre grad än idag vara säkerställda.

Från och med november 2022 följer förvaltningen systematiskt dessa uppgifter med hjälp av en excelfil som enheterna delar. Framöver kommer detta redovisas vid delårsuppföljningarna och i Årsrapporten.

Under november och december 2022 har det vid fyra tillfällen inträffat att SiS inte kunnat anvisa plats. En individuell bedömning av vilken alternativ placering som är bäst har då gjorts i det enskilda fallet. I två fall har den unge placerats i hemmet och i två fall har den unge placerats eller behållit sin tidigare placering på HVB. Två rymningar har skett under perioden.

Vid placering i hemmet har förvaltningen möjlighet att erbjuda den unge och hens familj stöd av handläggande socialsekreterare eller förvaltningens öppenvård. Vid placering på HVB kan institutionen behöva förstärka med personal för att göra en fortsatt placering där möjlig.

Avvikelse görs när plats på SiS inte erhålls.

Från och med den 1 november 2022 har SPINK tagit över ansvaret för synpunktshanteringen avseende placeringar inom SiS från förvaltningarna. Detta för att säkerställa möjligheten till gemensam uppföljning av platsbrist och andra identifierade brister i SiS verksamheter. Genom en gemensam uppföljning av synpunkterna ökar stadens möjligheter att visa på uppmärksammade brister och kravställa SiS gällande att vidta åtgärder för att tillgodose stadens behov och förbättra sin verksamhet. Denna hantering frångår inte förvaltningarna ansvaret för avvikelsehantering i individärenden.

Förvaltningens bedömning

Barn och unga med mycket allvarliga problem kan ha behov av att tvångsvårdas inom SiS, där möjligheter finns till särskilt ingripande åtgärder. När denna vård inte kan komma till stånd kan barnet/den unge placeras på HVB i väntan på plats. Förvaltningen vidtar alltid åtgärder för den enskilde, men eftersom den tillfälliga placeringen inte motsvarar behoven hos den unge så får den unge inte rätt stöd och hjälp och det kan innebära risker för liv och hälsa.

För att säkerställa efterfrågad statistik bedömer förvaltningen att det finns behov av att till detta kunna använda verksamhetssystemet. Då det idag inte är möjligt hanteras och följs statistiken manuellt. Förvaltningen föreslår nämnden att anse uppdraget som fullgjort.

Christina Alvelin

Alexis Ljungkvist

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef

Martina Lundgren

Avdelningschef